20/07/2021

47 χρόνια μετά την εισβολή οι αγνοούμενοι ζητούν δικαίωση

/ Επικαιρότητα

Σαράντα επτά χρόνια συμπληρώνονται σήμερα, Τρίτη 20 Ιουλίου, από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο που είχε ως αποτέλεσμα την κατοχή του 36,2 % των εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας να βρίσκονται μέχρι και σήμερα υπό τη βάρβαρη κατοχή των Τούρκων ενώ εκατοντάδες παραμένουν οι αγνοούμενοι οι οποίοι ζητούν δικαίωση.

Παρουσία του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκου Αναστασιάδη, καθώς και του υπουργού Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας, Νίκου Παναγιωτόπουλου, ο οποίος βρίσκεται στην Κύπρο, θα τελεστεί επιμνημόσυνη δέηση στον Τύμβο Μακεδονίτισσας και μνημόσυνο για τους πεσόντες κατά την τουρκική εισβολή στον καθεδρικό ναό του Αποστόλου Βαρνάβα.

Φέτος, μάλιστα, ο μόνιμος εξ Ανατολών κίνδυνος για την πατρίδα μας φρόντισε να βεβηλώσει για ακόμη μια φορά την ιστορική μνήμη καθώς ο Πρόεδρος Ρετζέπ

Ταγίπ Ερντογάν πραγματοποιεί από χθες επίσκεψη στην Αμμόχωστο προκαλώντας για ακόμη μια φορά με τις δηλώσεις του.

Η πιο τραγική συνέπεια της εισβολής είναι το δράμα των αγνοουμένων και των συγγενών τους που ακόμη καρτερούν κάθε ώρα και στιγμή να μάθουν για την τύχη των αγαπημένων τους προσώπων. Χιλιάδες Ελληνοκύπριοι είχαν συλληφθεί και κρατηθεί σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στην Κύπρο από τον Τούρκους στρατιώτες και παραστρατιωτικούς, που ενεργούσαν υπό τις οδηγίες του τουρκικού στρατού. Επιπρόσθετα, πάνω από 2000 αιχμάλωτοι πολέμου είχαν μεταφερθεί παράνομα και κρατηθεί σε φυλακές στην Τουρκία. Κάποιοι από αυτούς εξακολουθούν να αγνοούνται.

Στον χαιρετισμό του χθες στην εκδήλωση για τους Αγνοούμενους, στο Πανόραμα Αγνοουμένων, στον Κόρνο ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης, δήλωσε: *“Αναμφίβολα, το συνεχιζόμενο επί 47 χρόνια ειδεχθές έγκλημα πολέμου και το δράμα των αγνοουμένων, εντείνει με το πέρασμα του χρόνου τη δική σας και δική μας αγωνία”* **και πρόσθεσε:** *“Η συμβολή στην ανεύρεση των αγνοουμένων θα συμβάλει στη δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος που θα υποβοηθά τις προσπάθειες επανέναρξης ουσιαστικών διαπραγματεύσεων. Αν σε ένα ανθρωπιστικό θέμα αρνούνται να συνεργαστούν, υπολογίστε σε εκείνα που θα παραβλάψουν τα διεκδικούμενα αδικαιολογήτως και κατ΄ αντίθεση του διεθνούς δικαίου, δικαιώματα επί ενός ανεξάρτητου, κυρίαρχου κράτους. Έχω τονίσει πως προκειμένου να γίνει κατορθωτό να επαναρχίσει ένας διάλογος, είναι απαραίτητο η τουρκική πλευρά να συμβάλει θετικά σε ένα ανθρωπιστικό πρόβλημα, να απέχει ακόμα από τις οποιεσδήποτε μονομερείς ενέργειες ή απειλές, οι οποίες δυναμιτίζουν παρά να υποβοηθούν το επιδιωκόμενο κλίμα”.*

Το χρονικό της εισβολής

Όλα ξεκίνησαν πέντε μέρες πριν, όταν η Χούντα του Ιωαννίδη ανέτρεψε τον Αρχιεπίσκοπο και Πρόεδρο της Κύπρου, Μακάριο, διορίζοντας στη θέση του τον Νικόλαο Σαμψών. Η Τουρκία, προφασιζόμενη το άρθρο 4 της Συνθήκης Εγγυήσεων και εκμεταλλευόμενη την πολιτική «ανωμαλία», που προκάλεσε η δικτατορική κυβέρνηση της Ελλάδας, αποφάσισε την απόβαση στρατευμάτων στο νησί. Εκτός από το πραξικόπημα εναντίον του Μακάριου, η Χούντα, ήδη, από το 1968, είχε απομακρύνει πλήρως την ελληνική Μεραρχία από το νησί, καθιστώντας την Κύπρο έρμαιο στις «ορέξεις» της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής.

Οι σχέσεις του Αρχιεπίσκοπου Μακάριου με το στρατιωτικό καθεστώς της Αθήνας ήταν μάλλον υποτονικές ως το 1971. Όμως η επίσκεψη του Μακάριου στη Μόσχα

στις 2 Ιουνίου 1971, προκάλεσε οξύτατη αντίδραση της Χούντας. Αυτό δεν εμπόδισε τον Μακάριο να έρθει στη συνέχεια στην Αθήνα και να συζητήσει για τον διακοινοτικό διάλογο και την ύφεση στις σχέσεις των δύο κοινοτήτων. Η χούντα του Ιωαννίδη, έτρεφε απέχθεια για τον Μακάριο, καθώς ο Αρχιεπίσκοπος υποστήριζε την ανεξαρτησία της Κύπρου και όχι την ένωσή της με την Ελλάδα και επίσης επιδίωκε η Κύπρος να έχει στενότερες σχέσεις με τα κομμουνιστικά κράτη και τις αδέσμευτες χώρες. Η απόφαση για ανατροπή του Μακάριου, σύμφωνα με τα πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων (σελ. 634-5), λήφθηκε από τον Ιωαννίδη και μία ομάδα «σκληρών» αξιωματικών». Η επίσημη απόφαση πάρθηκε από τους Ιωαννίδη, Γκιζίκη, Ανδρουτσόπουλο και Μπονάνο (Α/ΓΕΕΘΑ). Την εκτέλεση του εγχειρήματος, ανέλαβαν οι Ιωαννίδης και Μπονάνος. Η επιστολή του Μακάριου προς τον Γκιζίκη στις 2/7/1974, επιτάχυνε τις εξελίξεις. Η εκτέλεση της επιχείρησης, ανατέθηκε στον Ταξίαρχο Μιχαήλ Γεωργίτση, με βοηθό τον Διοικητή των Καταδρομών της Εθνοφρουράς, Συνταγματάρχη Κωνσταντίνο Κομπόκη, που πραγματοποίησε την επίθεση κατά του Προεδρικού Μεγάρου, στις 8.15 π.μ. της 15ης Ιουλίου 1974.

Ο Μακάριος, που εκείνη την ώρα δεχόταν στο γραφείο του μια αντιπροσωπεία μαθητών από την Αίγυπτο, αναγκάστηκε να φύγει, με πολιτικά ρούχα, από την πίσω πόρτα του Προεδρικού Μεγάρου και μεταφέρθηκε με αστυνομικό όχημα, μέσα από αγροτικούς δρόμους, σε μοναστήρι στο όρος Τρόοδος. Εκεί άκουσε τον ραδιοφωνικό σταθμό της Λευκωσίας, που είχε καταληφθεί από τους πραξικοπηματίες να αναγγέλλει τον θάνατό του. Ωστόσο, ο Μακάριος μέσω άλλης διαδρομής έφτασε στην Πάφο. Από τον καθεδρικό ναό της πόλης, στη 13.00, απηύθυνε διάγγελμα προς τον κυπριακό λαό, διαψεύδοντας τον θάνατό του...:

«Ελληνικέ κυπριακέ λαέ. Γνώριμη είναι η φωνή που ακούεις. Γνωρίζεις ποιος σου ομιλεί. Είμαι ο Μακάριος…». Το μήνυμα έγινε γνωστό από τον ραδιοφωνικό σταθμό του Τελ Αβίβ που το είχε λάβει χάρη στον ισχυρό πομπό του και το αναμετάδωσε άμεσα. Ο Μακάριος κατόρθωσε να φτάσει μέσω των βρετανικών βάσεων στην Κύπρο στο Λονδίνο. Το πραξικόπημα επικράτησε.

Στις 20 Ιουλίου, λοιπόν, με αφορμή το πραξικόπημα εναντίον του Μακάριου, ξεκίνησε η τουρκική εισβολή στην Κύπρο με την κωδική ονομασία «Αττίλας», με αποβατικές και αεροπορικές επιχειρήσεις. Συμμετείχαν συνολικά γύρω στους 40.000 άνδρες υπό τη διοίκηση του αντιστράτηγου Νουρετίν Ερσίν. Η ελληνική πλευρά “πιάστηκε στον ύπνο” και η αντίδρασή της εκδηλώθηκε με μεγάλη καθυστέρηση, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα, ότι το κρατικό ραδιόφωνο μετέδωσε τα νέα στην Ελλάδα, στις 11:00 το πρωί. Η Τουρκία υποστήριξε ότι δεν επρόκειτο για εισβολή, αλλά για «ειρηνική επέμβαση», με σκοπό την επαναφορά της συνταγματικής τάξης στην Κύπρο, που είχε καταλυθεί από το πραξικόπημα κατά του Μακαρίου. Τα τουρκικά αποβατικά σκάφη άρχισαν να αποβιβάζουν δυνάμεις ανενόχλητα στην περιοχή Πέντε Μίλι, οκτώ χιλιόμετρα δυτικά της Κερύνειας, λίγο μετά τις 5 το πρωί της 20ης Ιουλίου. Σχεδόν ταυτόχρονα, σμήνη τουρκικών αεροπλάνων άρχισαν τις επιθέσεις, συνεχώς και κατά κύματα κατά της ευρύτερης περιοχής της Κερύνειας και της Λευκωσίας, ενώ άλλα αεροσκάφη και ελικόπτερα επιχειρούσαν ρίψεις αλεξιπτωτιστών σε καίρια σημεία. Οι κάτοικοι

βρέθηκαν στο έλεος των εισβολέων, ενώ άοπλοι πολίτες δολοφονήθηκαν, γυναίκες βιάστηκαν και αιχμάλωτοι στρατιώτες εκτελέστηκαν.

Η αντίδραση της ελληνικής πλευράς ήταν ανεξήγητα αργοπορημένη. Παρ’ ότι το ελληνικό Πεντάγωνο γνώριζε τις κινήσεις των Τούρκων, θεωρούσε ότι μπλοφάρουν. Μόλις στις 8:40 το πρωί δόθηκε, επισήμως, από την Αθήνα η εντολή εφαρμογής των πολεμικών σχεδίων. Η καθυστερημένη κινητοποίηση έδωσε τη δυνατότητα στις τουρκικές δυνάμεις να παγιώσουν τις θέσεις τους και να δημιουργήσουν προγεφύρωμα από το Πέντε Μίλι της Κερύνειας προς τον Άγιο Ιλαρίωνα, έχοντας ως αντικειμενικό στόχο τη σύνδεσή του με τον τουρκοκυπριακό θύλακο της Λευκωσίας.

Στις 23 Ιουλίου κηρύχθηκε εκεχειρία και τόσο η Χούντα των Αθηνών όσο και η πραξικοπηματική κυβέρνηση της Κύπρου κατέρρευσαν. Ακολούθησαν δύο γύροι διαβουλεύσεων στη Γενεύη μεταξύ των εμπλεκόμενων χωρών, στις οποίες η Τουρκία ζητούσε ομοσπονδιακή λύση, ανταλλαγή πληθυσμού και το 34% των εδαφών της Κύπρου να ελέγχεται από τους Τουρκοκύπριους.

Ιστορικές πληροφορίες: Πρώτο Θέμα, Σαν Σήμερα